

YTTRANDE

2019-08-29

Er ref. 511-3515-2019

Länsstyrelsen Västmanlands län
Avdelningen för naturvård
Karin Sandberg
Karin.sandberg@lansstyrelsen.se

Yttrande över remiss om uppdaterad åtgärdstabell för särskilt skyddsvärda träd

Sammanfattning

Det är viktigt i sammanhanget att skapa en förståelse för att träden i fråga inte uppstått i ett vakuum utan är resultatet av flera generationers bruk, hävd och skötsel. Den primära faktorn för att säkra deras fortlevnad är inte enskilda åtgärder för individuella träd utan att möjliggöra fortsatt lönsamt och rationellt brukande. Risken med ett åtgärdsprogram av denna typ är att man fastnar i en detaljnivå som stimulerar kostsamma och icke-rationella insatser på bekostnad av den primära verksamheten, vilken oftast är skogsbruk

Det är av yttersta vikt att ett åtgärdsprogram av denna typ bygger på frivillighet från markägare och att det är möjligt att uppnå en balans där en viss åtgärds nytta står sig väl gentemot dess kostnad att utföra. Tyvärr saknar vi den avvägningen i åtgärdsprogrammet. Åtskilliga föreslagna åtgärder skulle leda till extrema kostnadsökningar till liten eller ingen vinst i skötsel för de aktuella miljöerna. Att på denna detaljnivå skapa ett åtgärdsprogram kring individuella träd gör att målet i stort riskeras att helt missas samt att den önskade effekten inte uppnås.

Nedan följer kommentarer till enskilda avsnitt i dokumentet.

Avsnitt: Vision och mål

Avsnitt: Åtgärd och rekommendationer

Dialog och samverkan

Certifiering / Krav på arborister

Krav på certifiering av yrkesverksamma personer tenderar att främst gynna certifieringsorganisationen. Att kräva att en privat markägare enbart skulle nyttja certifierade aktörer för att göra insatser i dessa miljöer är orimligt. Att inte vara

certifierad innebär inte automatiskt att kunskapen brister, och en certifiering innebär inte automatiskt att alla arbeten utförs korrekt.

Förslagets krav kan även komma i strid med reglerna om otillåten konkurrensbegränsning vad gäller tjänster.

Det är däremot ytterst rimligt att myndigheterna tar fram informationspaket och ställer upp med rådgivning till utföraren. Myndigheten bör återta sin roll att informera och fungera som bollplank för fastighetsägaren.

Utveckla digital lagring av data om särskilt skyddsvärda träd

Allt data som samlas och tillgängliggörs måste kvalitetssäkras. Vem har ansvar för att data är korrekt och för att göra rättelser?

All inventering på privat mark ska ske i samråd med markägaren. Publicering av uppgifter insamlade på privat mark ska vara beroende av markägarens uttryckliga godkännande.

Webbplats

Det är viktigt att informationen är lättillgänglig och att den är koherent mellan de olika ingångar som finns genom olika länsstyrelser. Ofta dirigeras den informationssökande in genom sökmotorer varpå man ofta hamnar på fel länsstyrelses webbplats.

Riktlinjer

Det måste tydliggöras att åtgärdsprogrammet bygger på frivillighet och stimulans av relevanta åtgärder.

Beredskap mot nya skadegörare och sjukdomar

Det finns idag en tröghet i systemet som försvårar hanterandet av nya skadegörare, t.ex. när generella biotopskydd hindrar avverkning av sjuka träd. Att söka dispens från biotopskydd är kostsamt och tidsödande varför insatser i vissa fall helt uteblir vid sjukdomsutbrott.

För fastighetsägare som upptäcker sjuka träd och informerar myndigheten om detta samt berättar om planerad åtgärd, bör myndigheten ha 2 veckor på sig att svara eller kommentera åtgärden. Om myndigheten inte återkopplar till fastighetsägaren inom utsatt tid får fastighetsägaren utföra planerad åtgärd. Ingen ansökningsavgift ska utgå i dessa fall.

Aktiva åtgärder i fält

Skötsel och restaurering av träd i betesmarker eller det som tidigare varit betesmarker

Samtidigt är det markägarens val hur denne önskar bedriva sin verksamhet. Nyckeln till fortsatt hävd är att det är möjligt att bedriva en långsiktigt lönsam verksamhet.

Död ved

Huruvida död ved kan sparas på plats är ytterst beroende av omgivningen. Att spara död ved och döda träd på plats i en betesmark riskerar att avsevärd försämra kvaliteten på betet och säkerheten för djuren som går där. T.ex. så verkar död ved (och insektslivet däri och kring) dragande på t.ex. vildsvin som gärna söker föda runt döda träd och då på kort tid kan fördärva betesvärdet i omgivningen.

Vidare så är det en stor påverkan på kulturmiljön att lämna stora mängder död ved och döda träd synliga. Det ser helt enkelt inte vackert eller välskött ut.

I de flesta situationer i betesmarker är biodepå/faunadepå det enda rimliga sättet att hantera död ved. Bedömning vad som är lämpligt ligger på fastighetsägaren.

Skötsel av alléer och träd vid spåranläggningar

Det här är inte ett rationellt förslag. Träd skadas normalt inte av ett slätteraggregat använt på rätt sätt. Det finns heller inga garantier att ett handhållet redskap (vilket i det här sammanhanget torde vara en röjsåg) inte orsakar skada. Många alléer har trädavstånd så den här åtgärden skulle innebära att hela allén måste skötas för hand.

Kostnaden för handskötsel övergår vida den motsvarande kostnad för risk att träden skadas av slätteraggregat. Åtgärden borde formuleras om: "Väggkantskötsel ska ske på ett sådant sätt att alléträd inte skadas.

Bevara särskilt skyddsvärda träd framför att avverka dem

När träden ifråga har nått ett sådant tillstånd att detta är aktuellt lever de på lånad tid. De saknar kommersiellt värde, men det är inte heller rationellt att till varje pris bevara dem. Det saknas en avvägning mellan skötsel och riskkostnader (akuta och framtida) gentemot de miljömässiga mervärdena att låta trädet stå kvar.

Det ligger ett ansvar hos markägaren för skada på person och egendom orsakad av träd som man bedömt som riskabla. Det måste innebära att man har rätt att vidta åtgärder för att minimera den risken. Om en tredje part skall gå in och ta över denna riskbedömning (en part som dessutom har ekonomiskt intresse i att utföra vissa åtgärder framför andra) måste det också innebära en friskrivning från både straffrättsligt och civilrättsligt ansvar för markägaren. Annars är det tryggaste ändå att ta bort trädet i fråga.

Datainsamling och analyser

All inventering ska ske i samråd med markägaren. Avseende träd i alléer så planeras att ålägga enskilda väghållare att inventera dessa. Detta utan att beröra hur kostnaden för dessa extra åläggande skall täckas. Väghållaren måste kompenseras för sitt extraarbete.

Sveriges Jordägareförbund

Sveriges Jordägareförbund representerar större privata jordegendomar i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden. En majoritet av förbundets medlemmar har skyddsvärda träd på sina fastigheter och är därmed direkt berörda av remitterat förslag.

Sveriges Jordägareförbund

Gabriel Mörner
Ordförande Skogskommittén

Anders Grahn
Generalsekreterare